ଶେଶାଙ୍କ ସମୁଦ୍ର ଖାଦ୍ୟ ଘରୋଇ ଲିମିଟେଡ୍ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଇତ୍ୟାଦି

ବନାମ

ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ନଭେମ୍ବର 19, 1996

[ଏସ. ପି. ଭରୁଚା ଏବଂ କେ. ଏସ. ପରିପୂର୍ଣ୍ଣନ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1962:

ଧାରା 111(o)- ତା 30.4.1988 ରିଖର ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ସଂଖ୍ୟା 116- ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଭଙ୍ଗ- ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ତଦନ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା- ଏହି ଆଧାରରେ ବାଦ ଦେବାକୁ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ଅଂଶବିଶେଷ ଥିଲା ଏବଂ ଏହିପରି, କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଏହି ଆରୋପିତ ଭଙ୍ଗ ବିଷୟରେ ତଦନ୍ତ କରିବାର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଥିଲା- କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତଦନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ, ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏପରି କରିବାରୁ ନିବୃତ୍ତ ନୁହଁନ୍ତି- ଭଙ୍ଗ କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହା ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ମଧ ଅଟେ ଏବଂ, ତେଣୁ, ଧାରା 111(o) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରେ ।

ଆବେଦନକାରୀ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1962 ର ଧାରା 25(1) ଅଧୀନରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ତା 30.4.1988 ରିଖର ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ସଂଖ୍ୟା 116 ର ସୁବିଧା ଉଠାଉଥିଲେ । ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଥିଲା ଯେ ଏହା ଅଧୀନରେ ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ "ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ବିକ୍ରି, ଋଣ, ସ୍ଥାନାନ୍ତର କିମ୍ବା ନିଷ୍କାସନ କରାଯିବ ନାହିଁ" । ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ମାମଲା ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ପରେ, ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1962 ର ଧାରା 111(o) ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପରିସରରେ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ବାଜ୍ୟାପ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିଷେଧ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଯାଚନାପୂର୍ବକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ରିଟ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା କାରଣ ଏହି ଆଧାରରେ ଯେ କଞ୍ଚାମାଲ ଆଗୁଆ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଅଧୀନରେ ଆମଦାନୀ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଉକ୍ତ ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲା, ଏବଂ ତେଣୁ, କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଆରୋପିତ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ତଦନ୍ତ କରିବାର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରିଟ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ । ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ, ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ବାଣିଜ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନି ନୀତି, 1989-91 ର ପରିଚ୍ଛେଦ 231, ଏବଂ ହ୍ୟାଣ୍ଡ ବୁକ ଅଫ ପ୍ରୋସିଡ୍ୟୋରର ପରିଚ୍ଛେଦ 374, ଏପ୍ରିଲ 1988- ମାର୍ଚ୍ଚ 1991 ର ଦୃଷ୍ଟିରୁ, କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଥିଲେ ଯିଏ କି ଆରୋପିତ ଛାଡ଼ପ୍ରାପ୍ତ ସାମଗ୍ରୀର ଘରୋଇ ବିକ୍ରୟ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ତଦନ୍ତ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏପରି କରିବା ପାଇଁ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତାକୁ କାଢ଼ି ନିଆଯାଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ତା 13.5.1969 ରିଖର ଏକ ଯୋଗାଯୋଗ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଆଇନ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିବାର କୁହାଯାଇଛି ଯେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କରରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ପରେ ସାମଗ୍ରୀର ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସମ୍ପର୍କିତ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 111(0) ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

କହିଲେ: 1.1. ଭାରତ ସରକାର ବାଣିଜ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନି ନୀତି 1988-91 କିମ୍ବା ହ୍ୟାଣ୍ଡ ବୁକ ଅଫ ପ୍ରୋସିଡ୍ୟୋରର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏପରି କିଛି ନାହିଁ, ଯାହା ସୁଦୂରରୁ ମଧ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1962 ର ଧାରା 111(o) ଅନୁଯାୟୀ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କ୍ଷମତାକୁ କାଢ଼ି ନିଆଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରୀମ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଆରୋପିତ ଭଙ୍ଗର ସମସ୍ତ ତଦନ୍ତ କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇପାରିବାକୁ ଥିଲା । ଯେ ଛାଡ଼ପ୍ରାପ୍ତ ସାମଗ୍ରୀର ଆରୋପିତ ଘରୋଇ ବିକ୍ରୟର ତଦନ୍ତ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି, ଏହା ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଏପରି ପରିଚାଳନାକୁ ବାରଣ କରୁନାହିଁ ।

1.2. ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ତା 13.5.1969 ରିଖର ଯୋଗାଯୋଗ ଏକ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକୁ ସୂଚିତ କରେ, ଏବଂ ତା 30.4.1988 ରିଖର ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ସଂଖ୍ୟା 116 ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ଅଂଶବିଶେଷ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଭଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଏକ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତର ଭଙ୍ଗ ଅଟେ, ଯାହା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ କରେ । କିନ୍ତୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ନୁହେଁ; ଏହା ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଭଙ୍ଗ ଅଟେ ଯାହା ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନରୁ ଛାଡ଼ ପାଇଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ଧାରା 111(o) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରେ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1152/1992 ଇତ୍ୟାଦି

ଡବ୍ଲୁ.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 1312/1991 ରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 21.6.91 ରିଖ ରାୟ ତଥା ଆଦେଶରୁ ।

ଉପସ୍ଥିତ ଦଳଗୁଡ଼ିକ ପକ୍ଷରୁ ଆର. ତ୍ୟାଗରାଜନ, ଜୋସେଫ ଭେଲ୍ଲାପଲ୍ଲୀ, ଆର. ମୋହନ, ଭି. ବାଲଚନ୍ଦ୍ରନ, ଆର. ପି. ୱାଧୱାନୀ, ସୁଶ୍ରୀ ବିନା ଗୁପ୍ତା, ଜି. ପ୍ରକାଶ, ଭି. କେ. ବର୍ମା, ପି. ପରମେଶ୍ୱରନ ଏବଂ ସି. ଭି. ଏସ. ରାଓ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ନିମ୍ନମତେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

ଭରୁଚା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି । *ମେସର୍ସ କାମଥ ପ୍ୟାକେଜିଂ ଲିମିଟେଡ଼* (ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1153/92) ମାମଲାରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଏକ ଦୁଇଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୁଖ୍ୟ ରାୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଅନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପରୋକ୍ତ ରାୟକୁ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ ।

ମେସର୍ସ କାମଥ ପ୍ୟାକେଜିଂ ଲିମିଟେଡ଼ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ରିଟ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ପରିସରରେ ତଲାସୀ ଏବଂ ଜବତ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବା ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । ରିଟ ଆବେଦନ ଜଣେ ମାନ୍ୟବର ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ରିଟ ଆବେଦନ ଏହି ଆଧାରରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କର କୌଣସି ଅଧିକାର କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ନାହିଁ କି ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1962 ସେମାନଙ୍କୁ ଶୁଳ୍କ ଛାଡ଼ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଅଗ୍ରୀମ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଅଧୀନରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମଦାନୀ କରାଯାଇଥିବା କଞ୍ଚାମାଲର ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଯିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେନାହିଁ । ଏହା ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମାମଲା ଥିଲା ଯେ ତା 30 ଏପ୍ରିଲ, 1988 ରିଖ (ସଂଖ୍ୟା 116/1988) ର ଏକ ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ସୁବିଧା ଉଠାଇ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ ନ କରି କଞ୍ଚାମାଲ ଆମଦାନୀ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ନିୟମ ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତଲାସୀ ଏବଂ ଜବତ କାର୍ଯ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ।

ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 25(1) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଉକ୍ତ ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଥିଲା ଯେ ଏହା ଅଧୀନରେ ଛାଡ଼ କରାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ "ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ବିକ୍ରି, ଋଣ, ସ୍ଥାନାନ୍ତର କିମ୍ବା ନିଷ୍କାସନ କରାଯିବ ନାହିଁ" ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଗ୍ରୀମ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଆରୋପିତ ଉଲ୍ଲଂଘନ ସମ୍ପର୍କରେ ଥିଲା ଯାହା ଉକ୍ତ ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର

ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲା । ଆରୋପିତ ହୋଇଥିବା ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନଗୁଡ଼ିକର ତଦନ୍ତ କରିବାର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲା । ଯେଉଁ ଶୁଳ୍କ ଛାଡ଼ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ତାହା ସ୍ୱୟଂ ଏକ ସଂସ୍ଥାପିତ ନିୟମ ଥିଲା ଏବଂ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ତଦନ୍ତକୁ ବାଦ ଦେଉଥିଲା । ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ମୁଚାଲିକା ମଧ୍ୟ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲା ।

ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନି ନୀତି, 1988-91, ଯେଉଁଥିରେ ଅଧ୍ୟାୟ XIX ଶୁଳ୍କ ଛାଡ଼ ଯୋଜନା ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥିଲା, ସେଥିରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷର ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବେ କରାଯାଇଥିବା ତାଙ୍କର ଉପସ୍ଥାପନାଗୁଡ଼ିକ ସପକ୍ଷରେ ଆମ୍ଭର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଚ୍ଛେଦ 211 ରେ କୁହାଗଲା ଯେ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିଧାରୀଙ୍କୁ, ଆମଦାନୀର ପ୍ରଥମ ମାଲର ଅନୁମୋଦନ ପୂର୍ବରୁ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି କିମ୍ବା ଆଇନଗତ ଅଙ୍ଗୀକାର ସହକାରେ, ଯଥାସ୍ଥିତି, ଆବଶ୍ୟକ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ଏକ ମୁଚାଲିକା ସମ୍ପାଦିତ କରିବା ଉଚିତ । ପରିଚ୍ଛେଦ 243 ଏହିପରି ପଠନୀୟ:

> "ଯଦି ଜଣେ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିଧାରୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରପ୍ତାନୀ ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତା ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିଧାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହ୍ୟାଣ୍ଡ ବୁକ ଅଫ ପ୍ରୋସିଡ୍ୟୋରର ଅଧ୍ୟାୟ XIX ରେ ସୂଚିତ ଶୈଳୀରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ତେବେ ଏହା ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1962 ର ଧାରା 142 ଅନୁଯାୟୀ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ସୁଧ ଆଦାୟ ପାଇଁ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତି ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ନ କରି ହେବ ।"

ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ଭାରତ ସରକାର ବାଣିଜ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ହ୍ୟାଣ୍ଡ ବୁକ ଅଫ ପ୍ରୋସିଡ୍ୟୋର, ଏପ୍ରିଲ 1988-ମାର୍ଚ୍ଚ 1991, ଅଧ୍ୟାୟ XIX ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଶୁଳ୍କ ଛାଡ଼ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ପରିଚ୍ଛେଦ 374 ରେ ଜଣେ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିଧାରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରପ୍ତାନୀ ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବରେ ନିର୍ବାହ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବାର ପରିଣାମ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଯଦି ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏପରି ଘଟେ ଯେ "ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଛାଡ଼ପ୍ରାପ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦନର ବିକ୍ରି କିମ୍ବା ଅପବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନାହିଁ" ତେବେ କ'ଣ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଯାଇପାରିବ ତାହା ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନ, ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନି ନୀତିର ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ହ୍ୟାଣ୍ଡ ବୁକ ଅଫ

ପ୍ରୋସିଡ୍ୟୋର ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ କି ଛାଡ଼ ସାମଗ୍ରୀର ଘରୋଇ ବିକ୍ରୟ ଆରୋପିତ ମାମଲାର ତଦନ୍ତ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏପରି କରିବା ପାଇଁ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତାକୁ କାଢ଼ି ନିଆଯାଇଥିଲା ।

ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ 13 ମଇ, 1969 ରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଏବଂ ସୀମାଶୁଳ୍କ ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ଯୋଗାଯୋଗ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ଯାହା ବିଷୟରେ ଥିଲା ଯେ, ଆମଦାନୀ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ଆମଦାନୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସର୍ତ୍ତର ଉଲ୍ଲଂଘନ ହେଲେ, ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 111(o) ଅନୁଯାୟୀ ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଜବତ କରିବା ପାଇଁ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ଯୋଗାଯୋଗରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଧାରା 111(o) କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ "ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ, ନିଷେଧରୁ ଏକ ଛାଡ଼ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ବୈଧ ଅନୁଜ୍ଞାପ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଛି, ଏହା ନିଷେଧରୁ ଛାଡ଼ର ମାମଲା ନୁହେଁ । ତେଣୁ, ଯଦି କୌଣସି ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ଆମଦାନୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସର୍ତ୍ତର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୁଏ, ତେବେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଛାଡ଼ର କୌଣସି ସର୍ତ୍ତ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୋଇଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଆଇନ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛି ଯେ ସୀମା ଶୁଳ୍କରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ପରେ ସାମଗ୍ରୀର ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରା 111(o) ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଧାରା 111(o) ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ମାମଲାର ଲଙ୍ଗରସ୍ୱରୂପ ମୁଖ୍ୟ ଅବଲମ୍ବନ ଅଟେ । ଏହା ଏହିପରି ପଠନୀୟ:

> "111. ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଭାବରେ ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଇତ୍ୟାଦିର, ବାଜ୍ୟାପ୍ତି- ଭାରତ ବାହାରର କୌଣସି ସ୍ଥାନରୁ ଅଣାଯାଇଥିବା ନିମ୍ନଲିଖିତ ସାମଗ୍ରୀ ବାଜ୍ୟାପ୍ତିଯୋଗ୍ୟ-
>
> (b) ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥିତି ସାପେକ୍ଷରେ, ଏହି ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଶୁଳ୍କ କିମ୍ବା ଆମଦାନୀ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ନିଷେଧରୁ ଛାଡ଼ ପାଇଥିବା କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ, ଯାହା ସମ୍ପର୍କରେ ସର୍ତ୍ତ ପାଳନ କରାଯାଏ ନାହିଁ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସର୍ତ୍ତ ପାଳନ ନ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇନଥାଏ ।

ଧାରା 111(o) ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ସାମଗ୍ରୀକୁ ସୀମା ଶୁଳ୍କରୁ ମୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତ ପାଳନ କରାଯାଏ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ସାମଗ୍ରୀ ଜବତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ବାଧିତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ । ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ମାମଲା ଏହିକି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ, ଯାହା ଏହି ସର୍ତ୍ତ

ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ଛାଡ଼ର ସୁବିଧା ଉଠାଇଥିଲେ ଯେ ସେଗୁଡିକ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ବିକ୍ରି, ଋଣ, ସ୍ଥାନାନ୍ତର କିମ୍ବା ନିଷ୍କାସନ କରାଯିବ ନାହିଁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍କାସନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ଧାରା 111(ଠ) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସ୍ୱଷ୍ଟ କ୍ଷମତା ଥିଲା ।

ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀ ନୀତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଭାରତ ସରକାର ବାଣିଜ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ହ୍ୟାଣ୍ଡ ବୁକ ଅଫ ପ୍ରୋସିଡ୍ୟୋରର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ ଆମ୍ଭେ ଏପରି କିଛି ପାଇନାହୁଁ ଯାହା ସୁଦୂରରୁ ମଧ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ କ୍ଷମତା ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ଏପରି ଆରୋପିତ ଭଙ୍ଗର ତଦନ୍ତ କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇପାରିବ । ଯେ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ତଦନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଏପରି କରିବାରୁ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ତା 13 ମେ 1969 ରିଖରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଚିଠିରେ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତର ଭଙ୍ଗ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଏବଂ ଏହା ସୂଚିତ କରାଯାଇଛି ଯେ ଧାରା 111(ଠ) ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଉକ୍ତ ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ଏକ ଅଂଶ ଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଉକ୍ତ ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଭଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଭଙ୍ଗ ଅଟେ, ଯାହା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ହକଦାର କରେ । କିନ୍ତୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କେବଳ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ନୁହେଁ, ଏହା ଛାଡ଼ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ସର୍ତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଭଙ୍ଗ ଅଟେ ଯାହା ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନରୁ ଛାଡ ପାଇଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ, ଧାରା 111(ଠ) ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରେ ।

ଏହି କାରଣରୁ, ଆମ୍ଭେ ଆବେଦନରେ ଯୋଗ୍ୟତା ପାଉନାହୁଁ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରୁଛୁ ।

ଆର. ପି.

ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଂଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା : ଶ୍ରୀମତୀ ଜୟା ମୁଖାର୍ଜୀ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ